

Indien de taalstrijd niet zo een heftige wending had genomen, zou het volgens de deken van Oostende (2) mogelijk zijn geweest enkele missen te organiseren in de verschillende talen voor buitenlandse katholieke toeristen; een ander project voorzag ook dat de missen voor toeristen op hetzelfde uur worden gegeven in gans het land.

* * *

De vrijmetselarij is, zoals men weet, gegroepeerd rondom twee obediënties. De Groot Loge van België met in Oostende de werkplaats "Simon Stevin" heeft het Nederlands als voertaal. Daarnaast bestaat ook het Groot Oosten van België. De Loge "Les Trois Niveaux", reeds gesticht in 1784, bleef steeds het Frans als voertaal gebruiken. Op het einde van de zestiger jaren werd daarnaast eveneens een Nederlandstalige loge opgericht met de naam "Phenix".

---

(1) De gegevens voor dit onderdeel zijn voor een groot deel ontleend aan de studie van W. MAERVOET: De Oostendse Pers (1818-1914), in Ostendiana II, 1975, pp. 131-142, alsook aan een gesprek met wijlen de heer Robert LANOYE in 1975.

(2) In 1975 mocht ik met wijlen E.H. Deken LONCKE een gesprek hebben waaruit vele gegevens voor dit onderdeel werden geput. Andere gegevens werden bezorgd door de heer M. VANHECKE.

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (59)

door Aimé SMISSAERT (+)

Het vierde huwelijk, sedert de bezetting onzer stad door de Duitsers, werd heden ingezegend; dit van Edmond JONCKHEERE, paswerker, 24 jaar, met Clementia PRIEËLS, z.b. 22 jaar.

* * *

Waarmede ze toch de Duitse bevolking paaient!!

Een Duitser, voor eenige dagen ten zijnen in verlof gezonden, was zeer verwonderd gansch zijn geboortedorp bevlagd en bepint te zien. Hij vroeg de reden dezer versiering: "Kales is ingenomen!" was 't antwoord. Onze Duitser had de grootste moeite der wereld om zijn medeburgers diets te maken dat de Duitsers Nieupoort nog niet hebben kunnen innemen, wel ver van te Kales meester te zijn! ⁽¹⁾

Donderdag 8^e April 1915

HONDERD ZESENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Gister avond rond 9 ure vloog een "Zeppelin" boven de stad: hij sloeg de richting der zee in en kwam deze nacht rond 2 ½ ure terug.

Rond 5 ure van den morgen werd onze bevolking wakker getrokken door een buitengewoon hevig kanongebulder, dat omtrent 10 minuten duurde: de kanonnen opgesteld bij het Sanatorium van Dr. DELCROIX te Mariakerke, hadden het vuur geopend op oorlogsschepen die zich voor de kust

---

⁽¹⁾ Bovenstaande is streng historisch.

vertoonden; een dezer was vooruitgekomen en had geantwoord. De Duitsers, niets dan hunnen heldenmoed raadplegend, verlieten in der haast hunne kanonnen en gingen zich verschuilen waar zij plaats vonden. Het schip zette zijn geschut stop en vervoegde de andere schepen, waarvan er twee, den ganschen dag voor onze stad bleven kruisen.

* * *

Zeer veel boter op de markt, deze morgen, daarentegen betrekkelijk weinig eieren. De boter gold 3.25 fr., 3.50 tot 3.80 fr. de kilo, volgens de hoedanigheid; de eieren 5 en 6 cens.

Heden morgen, terwijl de politieagent Isidoor HAMERS, van Middelkerke, met de Middelkerkenaars naar Oostende ter markt was, werden zijnen ouden vader, Pieter HAMERS, zijne vrouw en een zijn zoontjes door houwitsers die op zijn huis vielen, gedood en een ander zijner jongentjes erg aan het been gekwetst.

* * *

Heden werden de nieuwe kasbons van Oostende uitgegeven.

* * *

Heden namiddag werd door eenige liefhebbers van het 16^e Reserve Jagersbataljon, een muziek- en tooneelfeest gegeven in den Koninklijken Schouwburg.

De pers tot dit Duitsch feest niet uitgenoodigd zijnde, spijt het ons uittermate (!?) geen verslag er over te kunnen mededeelen...

Vrijdag 9^e April 1915

HONDERD ZEVENENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Gansch den afgeloopen nacht kruisten vier oorlogsschepen der Bondgenoten tusschen onze stad en Middelkerke. Twee hunner vaarden deze morgen in de vroege weg, doch de twee andere bleven standvastig kruisen. Rond 4 1/2 ure van den namiddag kwamen 3 Duitsche watervliegtuigen over de stad gevlogen; twee ervan sloegen de richting van Zeebrugge in, het derde stak een weinig in zee. Onmiddellijk werd door de oorlogsschepen er op geschoten: het watervliegtuig werd in den steert getroffen en viel in 't water, een weinig voorbij het "Royal Palace Hôtel", dicht bij de plaats waar, sedert eenige dagen, de Duitschers bezig zijn, op het strand, een landingsplaats voor watervliegtuigen te maken. De vliegenier werd gered en het watervliegtuig – nr. 59 – kon uit het water gehaald worden.

* * *

Wij vernemen heden, uit de beste bron, dat de onderzeeër U.14, die Oostende voor aanleghaven had, vergaan is.

* * *

De heer Pieter VAN LERBERGHE, herbergier, Thorhoutschen steenweg, heeft Duitsche soldaten in zijn huis. Heden namiddag lei, in tegenwoordigheid van eenen Duitschen onderofficier, een soldaat zijn geweer aan. M. VAN LERBERGHE en de onderofficier verboden hem zulks, en de eerste nam het geweer vast. Het schot ging af en trof den heer VAN LERBERGHE aan den

rechterhand, twee vingers kwetsend, en in den rug. De bal drong niet door en kwetste enkel eenige spieren.

* * *

Heden werden verscheidene personen van Middelkerke, min of meer erg gekwetst door de bommen en de kogels der Bondgenoten, naar het hulphospitaal van het "Hôtel de la Marine", Kapellestraat, overgebracht.

Zaterdag 9^e April 1915

HONDERD ACHTENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze morgen, kwart na 8 ure, verliet een trein onze groote statie met ongeveer 90 personen van de kanten van Brussel en Antwerpen, die alhier sinds maanden verbleven en tot hiertoe vruchteloos gepoogd hadden naar huis terug te keeren.

* * *

Wij schreven verleden week dat met Paschen, de duitschers een Cinema zouden geopend hebben in de Scala. De inrichting tegen dien dag niet voltooid zijnde, werd de opening voor 8 dagen uitgesteld: zij zal morgen plaats hebben.

* * *

Sedert Maandag zijn de duitschers bezig met den toren der kerk van Mariakerke (waarvan de spits op 18n december ll. werd afgebroken) af te breken. Dit werk gaat niet gemakkelijk! Immers die kerk is eeuwen oud en uitnemend sterk gebouwd. In vijf dagen tijds gelukten de afbrekers er slechts in den toren van een 40tal centimeters te verminderen, en nog werkten zij in allerhaast, bij zoover dat zij zich de moeite niet getroosten de afgerukte stukken steen naar beneden te dragen: zij werpen ze eenvoudigweg op het kerkhof, op die wijze verscheidene grafzerken beschadigend. Het schijnt dat de duitschers dit afbrekerswerk totaal moede worden, want, naar den ronk gaat, zouden zij van gedacht zijn den toren te laten springen.

* * *

De politieagent Victor LESAFFRE, die in de omstandigheden welke men kent op 7n Maart ll. werd aangehouden en slechts Maandag losgelaten, werd heden morgen opnieuw aangehouden voor hetzelfde feit; bevel is uit Duitschland toegekomen hem terug in hechtenis te nemen. Morgen wordt hij naar Brugge, en misschien verder, overgebracht ⁽²⁾

⁽²⁾ Hij werd naar Duitsland gestuurd en bleef er tot januari 1918.